

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2004-3098

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Yli-Kaitala, Kirsi			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Virtuaalista vertaisuutta virallisen terveydenhuollon rinnalla : Tutkimus masennuksen ja mielenterveyden ongelmien ympärille perustetusta Internetin oma-apuryhmästä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2004-12-07	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 107 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan Internetissä toimivaa masennuksen ja mielenterveyden ongelmien ympärille perustettua keskusteluryhmää oma-apuryhmänä. Tutkimustehtävä on kaksijakoinen: yhtäältä kiinnitetään huomio ryhmän toimintatapoihin, toisaalta keskustelujen sisältöön. Ryhmää tarkastellaan refleksiivisen identiteettityön näyttämönä ja kiinnitetään huomio ryhmän merkityksiin virallisten terveydenhuoltopalvelujen rinnalla. Lisäksi arvioidaan, missä määrin keskusteluryhmää voi pitää virtuaalisena yhteisönä. Tutkimuksen aineisto koostuu Apua.info-palveluportaalin alaiseen Masennus, mielenterveys -keskusteluryhmään heinä-syyskuussa 2003 lähetetyistä viesteistä. Keskusteluryhmää ylläpiti Apua.info-portaalin alainen Tukinet-palvelu.</p> <p>Tutkimuksessa oma-apuryhmiä tarkastellaan osana uusia yhteiskunnallisia liikkeitä, joiden kasvulle on ollut keskeistä yksilöissä herännyt tietoisuus kyvystään muokata itse identiteettiään. Tutkimuskohde on myös terveys sosiologisesti kiinnostava, sillä se liittyy keskusteluihin yhtäältä medikalisaatiosta ja toisaalta terveyden asiantuntijuuden uudelleenmuotoutumisesta. Myös havainnot terveydenhoidon asiantuntijan ja asiakkaan suhteessa tapahtuneista muutoksista koskettavat virtuaalisia oma-apuryhmiä. Tutkimuskohdetta tarkastellaan lisäksi virtuaalisista oma-apuryhmistä käytyä keskustelua vasten, jossa keskeiseksi vastakkainasetteluksi näyttää muodostuneen näkemykset virtuaalisista oma-apuryhmistä yhtäältä yksilöiden voimavaroja lisäävinä ja toisaalta kysymys siitä, ovatko ne vain uusi osoitus itsekontrolliin perustuvan hallinnan lisääntymisestä. Tutkimuskohdetta lähestytään myös aikaisempaa virtuaalisista yhteisöistä käytyä keskustelua vasten.</p> <p>Analyysimenetelmä on osin aineistolähtöinen. Analyysimenetelmänä on käytetty lähilukua, jossa ryhmään lähetetyistä viesteistä on paikannettu aineiston indeksoinnin myötä kirkastuneiden tutkimusongelmien kannalta keskeisiä teemoja ja vastakkainasetteluja. Ryhmää identiteettityön näkökulmasta tarkasteltaessa lainataan välineitä myös keskusteluanalyysista.</p> <p>Tutkimuksen keskeisimmät tulokset liittyvät havaintoihin oma-apuryhmässä tapahtuneen identiteettityön lähtökohtaongelmista: masentuneen, pahoinvoivan minän kokeminen epänormaalina tai tarpeettomana ja kokemuksen liittyminen yksilöiden kyvyttömyyteen sanallistaa tilansa. Tutkimuksessa esitetään, että ryhmän terapeutinen vaikutus perustui kokemuksen samankaltaisuuden tunnistamiseen, joka mahdollisti identiteettityön, jonka kautta masentuneen eettistä minää rakennettiin. Suhteessa virallisiin palveluihin ryhmälle löydettiin useita funktioita; osa virallisia palveluja täydentäviä osa niiden vaihtoehtoisiksi ymmärrettäviä. Tutkimuksessa havaittiin, että suuri osa keskusteluryhmän jäsenistä artikuloi ideaaliksi asiakaslähtöisen, neuvottelevaan vuorovaikutukseen perustuvan suhteen terveydenhoidon asiantuntijan ja asiakkaan välillä. Tarkasteltaessa ryhmää virtuaalisen yhteisöllisyyden näkökulmasta todettiin, että ryhmästä ei voi kokonaisuudessaan puhua yhteisönä, mutta siitä irtautui pienempiä, kokemuksen samankaltaisuuteen – symboliseen yhteyteen – perustuvia yhteisöjä, täsmäryhmiä.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords oma-apuryhmät Internet masennus mielenterveys asiantuntijuus - terveys			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			